

ծել Ֆրանսացւոց վրայ (?) , — որ մը որ դաշի եւ կիցեցին , զբքերն առնելու համար որպէս զի զըրկէի Վարդգէս Սուրբնեանին , ինծի ամենայն պատարինութեամբ յայտնեց թէ այդ անպէտ բաները (ces bêtises) որ չատ տեղ կը բռնէին նկուղին մէջ , իբր աւելորդ հին թուղթ ծախած էր . . . : թէ՛ Արա ձէվահճեան եւ թէ՛ ես չատ ցաեցանք ու զայրացնէք , բայց եղածը եղած էր : Ձեռագիրները , որոնք հանգուցեալ բանաստեղծն մնացած կարեւորագոյն ժառանգութիւնն էին , փրկուեցան : Վարդգէս Սուրբնեան լինձ հրատարակուած բարակ զբքոյկի մը մէջ ամփոփեց այդ բանաստեղծութեանց մէկ մասը :

Այդ կիսկատար , անշուր եւ անխնամ հրատա-

րակութիւնը պէտք չէ որ սակայն բաւական համարուի : Պէտք է որ օր մը Արմէն Տօրեանի բանաստեղծութեանց լիակատար հաւաքածուն աւելի ինամնաւ հրատարակութեամբ մը , Փարփղի խկ մէջ , Փրանսացի բանաստեղծի մը կամ քննադատի մը յառաջաբանով , լոյս տեսնէ : Առ այժմ կը շատոնամ , իբր յարգանքի ցոյց մը անօրինակ եղեննն զոհ գացած հայրացի երիտասարդ բանաստեղծի ՞ը հանգէտ , Անակիտի մէջ ոգեւոր անոր վաղամեսով գէմքը եւ հրատարակելով անոր քանի մը հատընակիր էջերուն հայերէն տաղաշփեալ թարգմանութիւնը զոր ես ինքո կատարեցի :

Ա. 20ՊԱՆԵԱՆ

ԶԱՆԳԱԿԱՆԵՐ

Դուք որսնց ես ձայներ միշտ սիրեցի ,
Պղպի՞նն անանուն , արայրի դեւէ՛ր ,
Որսնց կշռութիւնն եւ ընդուառումներն
Կը զրկեն հովերն , կիշխնեն դաշտերուն ,

Ազինի ժուրաներ ուր կը փախարկուի
ինձիւնն աղօքքի ,
Միստիքական տարմ , ողկոյզնե՛ր արծաք ,
լոյսի՞ գոչիւններ ,
Միեռա՛ծ բաժակներ ու վերածնունդի սափորներ ,
գույք որ ,
Հըսկայ' ծաղիկներ , կը հոսեցնէիք

Քնարական խօսքի ու կարմիր նուազի
բարեմանները ձեր ,
Ո՛վ հնչուն սիրտեր գորիկ դարերաւ ,
Բազկերա՞կ անլիեր տրոփող , անցաւա՞կ
երաժշշուաթիւն .

Դուք որ փառտօններն եւ անժելիւսները
կը բաշխուիք ,
Ուկեղէ՞ն զանգեր , պրդընձէ՞ զանգեր ,
լիրոյնտապա՞նծ զանգեր .
Դուք այծմ եւ ընդ միշտ կեսամէիք
յալքահանակը հոչակեցէ :

ՀԻՆԱՒՐՈՒՑ ԱԻԵՐԱԿԱՆԵՐ

(ՏԵՍԻԼ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ)

Լուսնային ջուրը կը քանար կանանչ հօգին
դաշունքուն .
Կէս-գիշերը կ'օրըէր սպիտակ հաւափաներուն
ժունը մեղմ .
Կը ծաղկէին լընակներուն ծոցը բոյէրն
ասողերուն ,
Եւ շնմիններն կը քօքուէին հոն իրենց
տաղը փախուկ :
Երազին ժամն էր եւ էր ժամը միացած
ձեռներուն .
Միենանի մ' մօտ զոր ժամանակն ու մարդուն
կին աւերած ,
Փողփողնենէջ մանուածներով հոսող աղքիր
լիներ ամուսնուն :
Գիշերային իր ողբերուն կը սազմուէր
աղօքքներն :

Ծեր կաղնիներն , ինչպէս շարք մը շարականներ
հոն կանուն ,
— Գահընկէց սուրբ քագաւորներ — կը
հակէին վար ի զուր ,
Որ շնպարակ մարմարներուն մէշէն տեսնեն ,
ըսպիտակ ,
իրեն երկար պատմունամին մէջ քրմուին
Աստղզկան :

ԱՐԵՒԹԵԼՔԻ ԳԻՇԵՐ

Կը ուսութիւնք կը պազմէր ժաղաքին վակ՝
աշուըներն .
Միմարէներն երազուն ու պալատներն
անխօսուկ
կը բըսէին քընամալ՝ խաղաղ՝ նիրհով
մ'հեղգանուշ .
Անըրջափայլ կը յածէր սիւժը զուրին վրայ
անդորր :

Նըւաղ կանքեղն Հերոյի, սիրաբուխ ժաղցըր
նըշան,
Մեզ հեռուէն կը կանչէր՝ իշեցնելով կոպն
իք վար .
Կաղամալիի միմէ ծառերն, աղօրէի մէջ
ընկըզմած,
կը կարդային լուսալառ համարները երկանքին :
Սարսրուացող նոններուն մէջէն գնիիւնն ողբազին
կը քրոփիսար խորհուրդն լեցուն կոչեր, և
իքենց
Մահիններուն մէջ լրակի, մեռելները, արքընցած,
Պարին համար կ'րանային աշքերն իքենց
զարմացկուս :

Ու նիրվանեան մինչ հանգիստ մը կուտար ծովն
աշքերուս,
Նաւակն իմին երազիս, ներդաշնութեան քեւերով՝
Մեզ կը տանէր մեղկօրէն, այդ պահուն մէջ
անվայնան,
Դեպ Անուրջի սստաններն ուր խոշշեր կան
հրաժեշտի :

ԱՌ ՎՈՍՓՈՐ

Աչքիս առջեւն ես դուն միշտ, գեղապայծառ
ո՞վ վասփոր,
Զինջ չորերավըդ ծաւի, փրափուրներավդ
ըսախտակ,
Անցեալին մէջ լուսավառ, այլ եւ ի՞նչ ժամ
վլրգովիչ,
կը տեսնեմ միշտ արեւէն ոսկեզօծուած հայելիդ :
Կը տեսնեմ վայլըդ շեքեղ, տարփաւորին պաշտեի,
Գու մակոյկներդ քեքեւ, սիրայ քոյներ հոգերով,
Որ կը սուրան դէա ի վար, դէս արեւը խոնարհու,
Որ հոգմերեր նոնիներդ աշքիս առջեւ կուզան
միշտ :

Եւ հանի որ հեռու եմ քու ավերէդ կախարդիչ
Ու չնմ՛ կրնար զալ քու մօսդ երշամկութեամբ
արքենալ,
ԱՌ, քոյլ տուր որ իրիկուն մը խառնրիմ
զեփիւոյն,

Կամ առաւու մ'արեւու նառագայրի մը փոխուիմ
Ու զամ հակտիդ փայփայեմ կարմբուրիւմը
մեղմիկ
Եւ երեսըդ վարդերանգ, մշկահոտ ու զարմացած :